

Tashmetov TUXTASIN

G'OYALAR TARIXI VA NAZARIYASI

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

TASHMETOV TUXTASIN XUDAYBERGANOVICH

G'OYALAR TARIXI VA NAZARIYASI

O'quv qo'llanma

**«TAMADDUN»
Toshkent
2023**

UDK: 94.5

KBK: 66.3 (50*)

T-29

Tashmetov, Tuxtasin Xudayberganovich

G'oyalar tarixi va nazariyasi [Matn] / T.X. Tashmetov. – Toshkent: "Tamaddun", 2023. 256 b.

Mas'ul muharrir:

Sh.N.Turayev – Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi huzuridagi Ijtimoiy-ma'naviy tadqiqotlar instituti bo'lum boshlig'i falsafa fanlari nomzodi, dotsent.

Taqrizchilar:

I.Ergashev – O'zbekiston Milliy universiteti, "Fuqarolik jamiyati va huquq ta'limi" kafedrasida siyosiy fanlari doktori, professor;

B.M.Qandov – Chirchiq davlat pedagogika universiteti, "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasida falsafa fanlari doktori (PhD), dotsent.

Mazkur kitobda g'oyalarning shakllanish tarixi va ularning namoyon bo'lish xususiyatlari, jamiyat taraqqiyotining g'oya, mafkuralar bilan o'zaro bog'liqligi, O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida milliy g'oyani rivojlantirish konsepsiyasining jamiyatimiz hayotidagi o'rni, "globallashtirish", "milliy g'oya" va "innovatsion texnologiyalar" tushunchalarining mazmun-mohiyati va o'zaro aloqadorligi, globallashtirish sharoitida milliy g'oyaga ehtiyojning ortishi, mafkuraviy immunitetni shakllantirish muammolari, O'zbekiston mustaqilligini mustahkamlashda milliy g'oyaning zarurligi va ahamiyati, yoshlarni yot va zararli g'oyalardan himoya qilishda milliy g'oya negiziga tayanishning istiqbollari to'g'risidagi ma'lumotlar bayon qilingan.

Kitob oliy o'quv yurtlari talabalari va o'qituvchilari hamda bevosita g'oyalar tarixiga qiziquvchi keng kitobxonlarning barchasiga mo'ljallangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil 27-martdagi 68 - sonli buyrug'iga asosan o'quv qo'llanma sifatida nashrga tavsiya etilgan.

ISBN 978-9943-9745-0-0

© «TAMADDUN», 2023

KIRISH

Bugungi kunda kechayotgan global integratsiya jarayonlari, dunyoning g'oyaviy-mafkuraviy qiyofasini o'zgartirib, yangicha tafakkur uslubini taqozo qilmoqda. Shu bois, O'zbekistonda ta'limning ijtimoiylashuviga alohida e'tibor berilib, o'qitilayotgan fanlarning mazmunini zamon talablariga moslashtirilishi bo'yicha islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi va "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmonlarida belgilangan vazifalarni bosqichma-bosqich amalga oshirish jarayonida o'z ifodasini topmoqda.

Mamlakatimizda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tizimli tashkil etish, bu borada amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning samaradorligini oshirish, aholi, ayniqsa yoshlarning intellektual salohiyati, ong-u tafakkuri va dimyoqarashini yuksaltirish, mafkuraviy immunitetini mustahkamlash, vatanparvarlik, xalqqa muhabbat va sadoqat tuyg'usi bilan yashaydigan barkamol avlodni tarbiyalashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shu bilan birga, jahonda g'oyaviy-mafkuraviy kurashlar keskin davom etayotgan, ma'naviy tahdidlar kuchayib borayotgan hozirgi davrda yoshlar o'rtasida milliy qadriyatlarga bepisandlik, zararli yot g'oyalar ta'siriga berilish, jinoyatchilik va ekstremizm harakatlariga adashib qo'shilib qolish holatlari hamon uchramoqda.

Bugungi kunda dunyoda globallashtirish jarayonlari kuchayib, tinchlik va barqarorlikka qarshi yangi tahdid va xatarlar tobora ko'payib bormoqda. Bunday murakkab va tahlikali vaziyat sohada amalga oshirilgan ishlarni tanqidiy baholab, uning faoliyatini zamon talablari asosida takomillashtirishni taqozo etmoqda.

Bugungi kunda "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish" sari dadil odimlashda Milliy g'oyamizni o'z mazmuniga qamrab olgan qator fanlar ta'lim tizimidan keng o'rin oldi. "G'oyalar tarixi va nazariyasi" ana shunday yosh fanlardan biri bo'lib – "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" bakalavriat ta'lim yo'nalishida o'qitiladigan mutaxassislik fani hisoblanadi. Ushbu fan ezgu g'oyalardan va sog'lom mafkuradan mahrum bo'lgan biron-bir

1-MAVZU: "G'OYALAR TARIXI VA NAZARIYASI" FANINING PREDMETI, MAQSAD VA VAZIFALARI

Reja:

1. O'zbekistonda milliy istiqlol g'oyasini ishlab chiqish zaruriyati.
2. "G'oyalar tarixi va nazariyasi" fanining ob'yekti va predmeti.
3. "G'oyalar tarixi va nazariyasi" fanining maqsad va vazifalari.

1. O'zbekistonda milliy istiqlol g'oyasini ishlab chiqish zaruriyati

Mustaqillik g'alabasi bilan jamiyatimiz a'zolarining dunyoqarashi, fikrlash tarzida teran o'zgarishlar ro'y berdi.

Xalqimizni birlashtiradigan bunyodkorlik faoliyatiga safarbar etadigan uning ezgu maqsadlari va hayotiy manfaatlarini o'zida ifodalaydigan milliy mafkurani yaratish ijtimoiy-siyosiy va ma'naviy taraqqiyotimizning muhim sharti bo'lib qoladi. Birinchi Prezident Islom Karimov ta'kidlaganidek: "Oldimizga qo'ygan oliyjanob maqsad-muddaolarimizga yetish, eski mafkuraviy asoratlardan batamom xalos bo'lish, g'oyaviy bo'shliq paydo bo'lishiga yo'l qo'ymaslik, begona va yot g'oyalarning xurujidan himoyalanih, bunday tajovuzlarga qarshi tura oladigan har tomonlama barkamol insonlarni voyaga yetkazish zarurati xalqimiz va jamiyatimiz manfaatlariga mos yangi mafkurani shakllantirishni taqozo etmoqda"¹ edi.

Odamlarga mustaqillik yillarida erishilgan yutuqlarini hayotiy dalillar bilan sodda va lo'nda qilib tushuntirish, istibdod asoratlarini tarixiy dalillar asosida fosh etish milliy g'oyaning asosiy tushuncha tamoyillarini xalqimiz, ayniqsa, yoshlar o'rtasida keng targ'ib etish birinchi navbatda rahbar kadrlar, ziyolilar, ommaviy axborot vositalari xodimlarining muhim vazifasi, fuqarolik burchiga aylandi. Milliy g'oyaga sadoqat, kasbiy mahorat, keng ommani ishontirish va safarbar etish, qobiliyati kadrlar tanlash va joy-joyiga qo'yishda asosiy mezon bo'lmog'i lozim bo'lib qoldi. Milliy mafkura

¹ Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. –Toshkent: "O'zbekiston", 2000. 5-bet.